

ROZDĚLENÍ CÍLŮ MEZI RAKETOVÉ VOJSKO A LETECTVO

Podplukovník Josef Brož

Raketové vojsko, které se stalo jedním z hlavních palebných prostředků pozemních vojsk může vzhledem k dostřelu plnit část úkolu ve vzájemné součinnosti s letectvem nebo i samostatně. Společným jmenovatelem těchto druhů vojsk je vybojovat do zahájení operace palebnou převahu nad nepřítelem, tuto v průběhu operace udržet a zabezpečit vysoké tempo, hlavně tankovým svazkům. Při plnění tohoto úkolu nabývá zvláštního významu otázka průzkumu a v dalším pak rozdělení cílů mezi raketové vojsko a letectvo.

Uvedu možnou variantu rozdělení cílů mezi uvažované druhy vojsk, neboť otázka průzkumu bylo již věnováno několik článků v časopise *Vojenská mysl* z roku 1962.

Cíle a objekty k ničení nebo umlčení a to jak se zahájením operace, tak i v jejím průběhu určuje vševojskový velitel na základě:

- zámyslu a stanovení hlavních cílů operace;
- situace nepřítele na frontě;
- způsobu použití jaderných zbraní a chemických zbraní a jejich množství;
- počtu prostředků raketových vojsk a letectva.

Při plánování operace je proto třeba věnovat pozornost průzkumu a výběru cílů a jejich rozdělení mezi vykonavatele. Aby bylo dosaženo požadovaného poměru sil ve prospěch útočící strany, musí vševojskový velitel a jeho štáb určit, které cíle a objekty nepřítele (útvary, svazky, apod.) musí být zničeny do zahájení operace. K získání palebné převahy nad nepřítelem je bezpodmínečně nutné vhodnou organizací průzkumu odhalit a pak zničit prostředky jaderného napadení nepřítele. V první operaci počátečního období války přistupuje k tomu odlišnost v tom, že úder raketových vojsk a letectva budou plánovány na cíle, objekty, které se mohou vyskytnout v útočném pásmu a které budou později upřesňovány v průběhu zotřování situace.

Cíle mezi raketové vojsko a letectvo v rámci vševojskové armády rozdělí ve smyslu nařízení (směrnic) vševojskového velitele hlavní funkcionáři štábu raketových vojsk a dělostřelectva za účasti představitelů operační skupiny letecké armády. Pro podporu vševojskové armády na směru rozhodující činnosti se vyčleňují vzlety letectva. Úkoly letectvu pro vyčleněné vzlety určuje velitel letecké armády na základě rozhodnutí velitele frontu. Velitel vševojskové armády při dohovoru

s představitelem letectva koordinuje úsilí letectva co do času, prostoru a cílů. Letectvo použijeme v rozhodujících fázích operace jako např. v palebné přípravě, při odražení protiúderu, ničení operačních záloh apod. Tato zásada nevylučuje možnost neustále ničit prostředky jaderného napadení nepřítele a vést soustavný vzdušný průzkum.

Vševojskový velitel ovlivní rozdělení cílů mezi raketové vojsko a letectvo zpravidla tím, že ve svém rozhodnutí stanoví nebo i v pokynech přidělí, určitou skupinu cílů některému z těchto druhů vojsk.

Rozdělení cílů mezi raketové vojsko a letectvo má zabezpečit:

- maximální využití bojových vlastností a možností každého druhu vojska (jejich prostředků) vzhledem k předpokládanému průběhu operace, se zaměřením na ekonomické ničení cílů a objektů nepřítele;

- maximální bezpečnost letectva za letu k frontě a nad sestavou nepřítele;

K zabezpečení sladěné činnosti jsou příslušní představitelé těchto druhů vojsk povinni znát:

- bojový úkol vševojskového svazu v rozsahu nutném pro uskutečnění bojové činnosti;

- situace nepřítele na frontě s důrazem na cíle (objekty), které přicházejí v úvahu (popřípadě, které vševojskový velitel určil) pro ničení a jejich vlastností a možnosti;

- rozmístění vlastních prostředků, jejich palebné možnosti a vytvořené podmínky pro jejich použití zvláště v průběhu operace;

- úkoly, které plní ve prospěch daného svazu (za jaké situace) nadřízený štáb.

Přistoupí-li pak příslušníci obou druhů

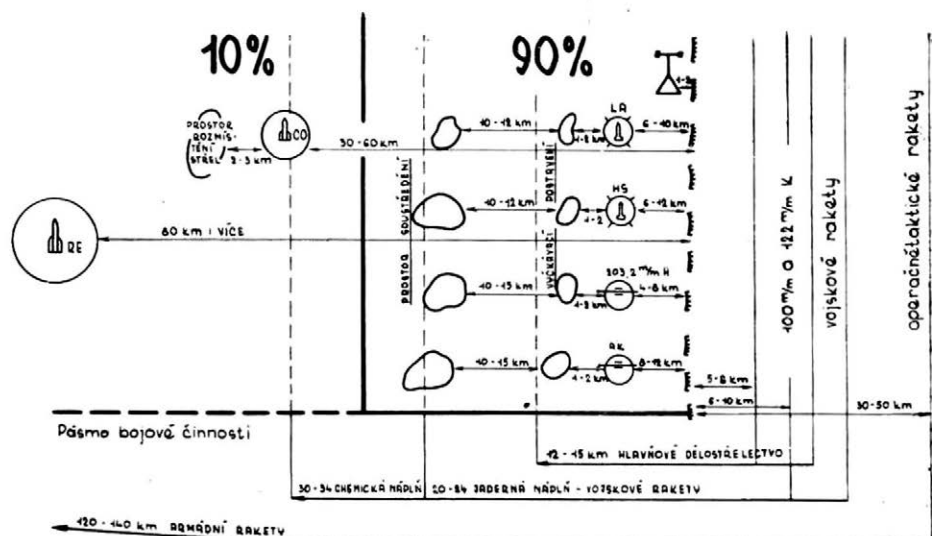
vojsk k plnění tohoto závažného úkolu, je třeba v první řadě shrnout všechny předpokládané úkoly v operaci a porovnat je s palebnými možnostmi vlastního druhu vojska. Dále je nutné přihlídnout k dosahu raketových prostředků a letectva a k cílům a čarám (prostorům), od kterých bude nepřítele ničit nebo umlčovat nadřizovaný štáb. Při rozdělení cílů je bezpodmínečně nutné brát v úvahu charakteristické vlastnosti obou prostředků a činnost protivníka. Podle bojové činnosti předpokládaného protivníka je známe, že jeho prostředky protivzdušné obrany působí již na přístupech k přednímu okraji fronty. Je to zvláště značný počet protiletadlových řízených střel různého typu, které jsou rozděleny do šířky a hloubky bojové se stavy nepřítele. Tak protiletadlově řízené střely typu NIKE HERCULES, vzhledem k účinnému dosahu a umístění tohoto systému v bojové sestavě, mohou působit před linií fronty 60–80 km a protivzdušně řízené střely typu AJAX a HAWK kolem 20 km. Docházíme k prvnímu uzávěru, že **kordinace cílů bude ovlivňována výše uvedenými požadavky a upřesňována podle počtu a umístění prostředků PVO nepřítele.** Z hlediska společné bojové činnosti musí tedy úder raketového vojska předcházet a do určité míry vytvářet úspěšnou bojovou činnost letectva, ničením prostředků PVO nepřítele. V pásmu polní armády USA při maximální šířce 180 km je asi 70 oddílů (23 oddílů PLRS a 47 oddílů PLD), což představuje 267 baterií, tj. asi 10 odpalovacích zařízení a hlavní na 1 km fronty. Z toho je vidět, že pro raketové vojsko je to úkol velmi odpovědný a rozsáhlý, **rozrušit systém protivzdušné obrany na předpokládaných (hlavních) směrech bojové činnosti letectva.** Z tohoto závažného závěru je nutné také vycházet při rozdělování cílů. Je proto bezpodmínečně nutné přidělit raketovým prostředkům k zničení takové cíle nebo objekty, které jsou zvláště chráněny systémem protivzdušné obrany. Vzhledem k možnému rozptýlení raket je současně vhodné přidělit raketovým prostředkům k ničení plošně, více méně stabilní cíle, umístěné pokud možno do $\frac{3}{4}$ maximálního dostřelu. Rovněž závažnost momentu překvapení s přihlédnutím na ten který cíl **vyžaduje zahajovat úder hromadně (při současném působení obou prostředků druhů vojsk) raketami.** Při takto organizovaném hromadném úderu vyplyne pro štáb letectva nutnost **vhodného časového navázání úderu letectvem**

na úder raketových vojsk. Z toho co bylo řečeno jeví se tedy nejvýhodnější varianta, provést úder např. **na nepřátelský svazek v prostoru soustředění jedním druhem vojska (raketami nebo letectvem).** V případě neodkladného současného úderu raketových vojsk a letectva na bojišti, lze ho uskutečnit jen na cíle, které jsou rozmístěny na odlehklých směrech. V podstatě je to proveditelné, budou-li úderu obou druhů vojsk prostorově vzdáleny. Přitom je bezpodmínečně nutné vyloučit působnost účinku jaderného úderu raketovými prostředky (tlaková vlna, světelné záření apod.). Současně musí být přihlédnuto k povětrnostním podmínkám v daném prostoru. I v této situaci je výhodnější časově diferencovat úder raketových vojsk a letectva. Konečně při společném úderu raketových vojsk a letectva na jeden cíl je možné připustit tu variantu, že raketami se rozruší hlavní systém protivzdušné obrany v daném prostoru, omezí pohyb svazku při určitém nahromadění sil nepřítele (za průchodu důležitými komunikačními uzly, přes přepravu, průmysky apod.) a pak s časovým odstupem udeřit letectvem. Letectvu je vhodné přidělovat k ničení v první řadě cíle menšího rozměru, vysoce pohyblivé, velké důležitosti a které je nutné ničit s větší přesností. Mohou být vyhrazeny **zájmové prostory, nebo pásmo odpovědnosti,** ve kterém lze očekávat výše uvedené cíle. Musí však být přihlédnuto k umístění systému protivzdušné obrany nepřítele v daném prostoru. Obdobně při prvním hromadném úderu v první operaci počátečního období války, úder strategických, operačně taktických a popřípadě křídlatých raket předchází úderu letectva. Tyto úder musí vytvořit vhodné podmínky pro úder letectva.

Jedním z hlavních úkolů vybojování palebné převahy nad nepřítelem je zničení prostředků jaderného napadení nepřítele. Podle plánu boje se zbraněmi hromadného ničení, který je zpracován vševojskovým štábem (mimo jiné za účasti představitele štábu raketových vojsk a letectva), vyplyne již základní rozdělení úkolů mezi prostředky raketových vojsk a letectva. Je to potřebný počet raket na ničení a tomu odpovídající počet pohotovostních baterií a počet vyčleněných vzletů. Současně bude určen způsob doplňkového průzkumu a spojení s jednotkami pro boj s prostředky

jaderného napadení nepřítele. K zničení (umlčení) prostředků jaderného napadení nepřítele bude v první řadě využito hlavnového dělostřelectva svazku (včetně posilového), budou-li zjištěny prostředky v jeho dostřelu. Tímto se chci vyjádřit k názoru plk. Bačkovského v časopise Vojenská mysl čis. 6/1962, který dospěl k závěru že hlavnové dělostřelectvo nelze použít k ničení (umlčení) ZHN nepřítele vzhledem k jeho nedostatku, malému dostřelu a velké spotřebě střeliva. Vševojskový svazek je posilován v průměru do dvou dělostřeleckých oddílů z kanónových brigád od nadřízeného štábu a tím podle přidělení druhu materiálu (100 mm nebo 122 K) je prakticky prodloužen dostřel dělostřelectva svazku na 20 km. Možnosti hlavnového dělostřelectva svazku vzhledem k předpokládanému umístění nepřátelských ZHN se podstatně zvýšily, neboť v dostřelu hlavnového dělostřelectva se tak nachází 90 % prostředků nepřítele (Obr. 1). Hlavnové dělostřelectvo vševojskového svazku je proto za předpokladu, že je posíleno oddíly z kdb, schopno úspěšně bojovat s prostředky jaderného napadení nepřítele. Proto RMNO na výcvikový rok 1963 klade mimořádný význam tomuto úkolu. K zničení (umlčení) prostředků jaderného napadení nepřítele

je potřeba asi 10 až 35 ran pro dělo (účastní-li se palby jeden dělostřelecký oddíl) v závislosti na délce střelby a způsobu určení prvků pro účinnou střelbu. Při zahájení palebného přepadu s použitím chemického střeliva CHSO s látkou R 35 zmenší se spotřeba asi o třetinu. Při předem organizované a přesné součinnosti s prostředky zastřelení, orientační doba dělostřeleckého oddílu od obdržení palebného úkolu do zahájení účinné palby je asi 10–20 minut. V operaci (boji) nelze mít nepřetržitě hlavnové dělostřelectvo pohotové k palbě a proto je zapotřebí sladit manévry hlavnového dělostřelectva a taktických raketových prostředků. Za předpokladu, že jsou baterie oddílů vojenských raket určeny jako pohotovostní je možné provést úder asi za 10 minut. V takovém případě je možno ke zničení ZHN nepřítele použít rakety s jadernou nebo chemickou náplní. Ovšem při použití raket s chemickou náplní (při pozemním výbuchu a musí být brán v úvahu směr větru) je zapotřebí ke zničení 75–80 % živé síly oddílů (baterie) HONEST JOHN, LACROSSE, atomových kanónů na střední vzdálenost 2 raket a na maximální vzdálenost 3–4 rakety s chemickou náplní. Raketovými prostředky je možné udeřit jen za předpokladu, je-li již ZHN v palebném

Obr. 1

Objekty k ničení	Prostředky k ničení			Poznámka		
	Raketové jednotky		Hlavnové dělostřelectvo		Stíhací bombardovací letectvo	
	Raketa s jadernou náplní	Raketa s chemickou náplní				
Taktická raketa LA-CROSSE, HONEST JOHN v palebném postavení (dopravní prostředek s raketou)	Jedno odpalovací zařízení s raketou s jadernou náplní asi 10 kt; doba na zničení asi 10 minut (jako pohotovostní odpalovací zařízení)	Rakety s chemickou náplní (pozemní výbuch, počítat se směrem větru); na střední dálku potřeba 2 raket a na maximální dálku 3-4 rakety	Baterie až oddíl spotřeba 140-260 ran;	Jeden roj s raketami s obyčejnou náplní; od okamžiku zjištění až do zničení cíle 20-25 minut (doba ničení závislá na stupni pohotovosti, vzdálenosti letiště od cíle).	Bude-li oddíl ve vyčkávacím postavení, zvětší se spotřeba střeliva <u>5-7</u> ×	
Taktická raketa LITTLE JOHN, 280 mm atomové kanóny, 203,2 mm H v palebném postavení			Dělostřelecký oddíl se spotřebou 310-670 ran;		Dělostřelecký oddíl se spotřebou 150-320 ran;	Bude-li oddíl ve vyčkávacím postavení, zvětší se spotřeba střeliva <u>1,3</u> ×
Technické postavení, raketa přeložena nebo překládána na odpalovací zařízení						

stanovišti (ve vyčkávacím postavení) a dále jsou zapotřebí od průzkumných prostředků podklady k úderu včetně souřadnic epicentra. Nejvýhodnější prostředek ke zničení ZHN je stíhací bombardovací letcevo používající tříštivotrhavých raket. Proti raketovým prostředkům má tu výhodu, že může ničit prostředky jaderného napadení nepřítele jak za přesunu, ve vyčkávacím postavení, tak v palebném stanovišti a není závislé na dalším prostředku průzkumu. V průběhu operace za palebné podpory vojsk bude plnit tento úkol nejobtížněji. V tomto období musíme přihlídnout k neekonomičtějším podmínkám využití daného prostředku. Proto v určitém období je vhodné k zajištění co nejlepšího způsobu využití stíhacího bombardovacího letectva, stanovit mu **pásmo odpovědnosti, popřípadě prostory průzkumu ničení prostředků jaderného napadení**. Ovšem v průběhu každého dne operace musí být tyto otázky mezi uvedenými štáby upřesňovány v souhlase s konkrétní situací.

Dalším požadavkem je vést boj o vzdušnou nadvládu. Přitom je třeba v první řadě ničit základny a letouny, hlavně nosiče jaderných pum. Při úderu na naše vojska, klade protivník hlavní důraz na letectvo.

Můžeme konstatovat, že z jaderných prostředků je použito 60–70 % letectva. Zničení letectva na letištích a základnách je proto jedním z nejdůležitějších úkolů boje s prostředky jaderného napadení nepřítele. V pásmu fronty může být asi 40–50 letišť taktického letectva nepřítele, která budou vždy chráněna celým systémem PVO. Údery na tato letiště **bude provádět raketové vojsko a to operačně taktickými raketami**. Průzkum zaměříme na prostor nepřátelských letišť, kde jsou nejvýhodnější možnosti jejich ničení.

Při rozdělení cílů mezi raketové vojsko a letectvo je třeba **sladit činnost těchto**

druhů vojsk co do prostoru, času a cíle. Rozdělení musí být v soulase s úkolem vševojskového svazu, rozhodnutím a popřípadě pokyny vševojskového velitele a jeho štábu. Účinnost úderu raketových vojsk a letectva je možné zvýšit podrobným zplánováním a rozdělením cílů v potřebných variantách. V podstatě je možné rozdělit cíle dvěma způsoby:

— při rozdělení úkolu v jednom prostoru bojové činnosti za současného působení každého druhu vojska na zvláštní cíl, nebo postupným působením na stejný cíl;

— rozdělením prostoru bojové činnosti mezi raketové vojsko a letectvo (v samostatných prostorech bojové činnosti).

Oba způsoby se budou prolínat. Druhý způsob se jeví jednodušší a bude pravděpodobně oragnizován v těch obdobích, kdy nelze zaručit zničení všech cílů PVO nepřítele v celém předpokládaném prostoru bojové činnosti, nebo bude-li počet raket omezen. Hlavní podstatou obou způsobů však jsou opatření k zabezpečení spolehlivého a ekonomického ničení nepřítele. Složitost uvedeného problému spočívá ještě v tom, že většinu těchto důležitých cílů je nutné prostorově upřesnit, neboť budou ještě jak do zahájení operace, tak v jejím průběhu manévrovat. Toto bude úkolem průzkumu.

Proto otázce průzkumu musíme věnovat zvláštní pozornost. Pro úder raketovými prostředky je totiž nutná přesnost souřadnic objektu. Průzkumné údaje neuspokojují vždy plně možnosti přípravy rakety k odpálení. Proto se zpravidla u raketových prostředků před úderem provádí doplňkový průzkum. K doplňkovému průzkumu zpravidla využíváme prostředků dělostřeleckého vzdušného průzkumu, i když nelze vyloučit použití jiných průzkumných prostředků. Způsob bojového použití vzdušného dělostřeleckého průzkumu byl rozebrán v časopise *Vojenská mysl* čís. 1 z roku 1963.

Rozdělení cílů mezi raketové vojsko a letectvo je velmi odpovědný úkol obou štábů. Musíme k němu v přípravném období operace přikročit včas a provést ho důkladně. Jaderné a chemické údery jsou základem plánování veškeré činnosti štábu raketových vojsk a dělostřelectva armády. Proto štáby musí mít stálý styk s vševojskovým štábem a být neustále a včas informovány o náhlých změnách úkolu, zvláště v průběhu operace.